

DAFTAR PUSTAKA

A. Arsip dan Terbitan Pemerintah

Arsip Banjoemas. (11.4). ANRI.

Arsip Banjoemas, (11.40). ANRI.

Arsip Banjoemas. (64). ANRI.

Bleeker, P. 1847. *Bevolking Statistiek-Tijdschrift voor Nederland's Indië*. Batavia: Drukkerij van Het Bataviaasch Genootschap.

Bussy, J.H. 1928. *De Nieuwe Administratieve Indeeeling van Java en Madoera*. Amsterdam: Drukkerij en Uitgeven.

De Bussy, J.H. 1930. *Kaart Aangevende de Nieuwe Administratieve Indeeeling van Java en Madoera 1930*. Amsterdam: Drukkerij en Uitgeverij.

Eindverslag over Het Desa-autonomie Onderzoek op Java en Madoera. Leiden: KITLV. 1929.

Gouvernements Besluiten no. 19. 1927.

Gouvernements Besluiten no. 11. 1928.

Hekmeijer, F.C. 1927. *Decentralisatie Verordeningen*. Batavia: G. Kloff.

Holleman, J. E. 1933. *Decentralisatie Wetgeving Verzameling van voorschriften betreffende provincies, regentschappen, stadsgemeenten, gemeenten en andere bij ordonnantie ingestelde zelfstandige gebiedsdeelen in Nederlandsch-Indië*.

Hollandsche-Inlandsche Onderwijs Commissie, 1929. *The Uitbreiding Westersch Onderwijs In Nederlandsche Indie in 1900*. Buitenzorg: Archipel Drukkerij.

Indische Staatsblad No. 329. 1903

Kaart van residentie op Java en Madoera circa 1885. Universitaire Bibliotheken Leiden.

Kaart van residentie op Java en Madoera circa 1903. Universitaire Bibliotheken Leiden.

Kaart Aangevende de Nieuwe Administratieve Indeeling van Java en Madoera
1930. Amsterdam: Drukkerij en Uitgeverij. 1928

Kolonial Verslag Van Nederlandsche Indie,, Suriname, and Curacao, 1923. Bijlage G. 1925.

Nota over eene reorganisatie van het binnenlandsch bestuur op Java en Madoera.
Batavia: Landdrukkerij. 1907.

Notulen der Bestuursvergaderingen ter Bespreking van De Verdere Voorbereiding Eener Hervorming van Het Bestuurwezen Nederlansch-Indie. Batavia: Landruikkerij. 1914

Opgave van Kaarten, Bladwijzers, Legenda's, Verslagen enz. 1925. Weltevreden: Topografischen Dient.

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië. Departement van Binnenlandsch Bestuur, Bijlage 3 1931.

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië. Departement van Binnenlandsch Bestuur Bijlage C. 1933

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië. Departement van Binnenlandsch Bestuur, 1934.

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië, 1935.

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië, 1936.

Regerings Almanak voor Nederlandsch-Indië, 1937.

Schriecke. J.J 1903. *Bepalingen en beginselen der decentralisatie van 1903.*
Weltevreden: Commisie Voor De Volkslectuur.

Schoolatlas van Nederlandsch-Indië, 1935

Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 2. 1855.

*Staatsblad Van Nederlandsche Indie no 308.*1900.

Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 57. 1903.

*Staatsblad Van Nederlandsche Indie no.162.*1903.

*Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 53.*1908.

*Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 391.*1914.

- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 114.1917*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 144.1917*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 146.1917.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 674.1918.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 383.1919.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 668.1919.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 674.1919.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 89.1921.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 123.1921.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 125.1922.*
- Staatblad Van Nederlandsche Indie no. 18.1923.*
- Staatblad Van Nederlandsche Indie no. 188.1923.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 242.1926.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 362.1927.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 563.1927.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 242.1929.*
- Staatblad Van Nederlandsche Indie no. 221.1930.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 461. 1932.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 76.1933.*
- Staatsblad Van Nederlandsche Indie no. 632.1935.*
- Tien jaar volksraadarbeid, 1928-1938.* Batavia: Landdrukkerij. 1938.
- Tweede Kamer, Vergadering.* 25 februari 1936. Vol. 376. Hlm. 1459
- Tweede Kamer, Vergadering,* 10 Februari 1937. Hlm. 1568.
- Uitkomsten Der in De Maand November 1920 Gehouden, Volkstelling. Deel II
Tabellen.* Batavia: Landruikkerijen Ruyorok & Co.

Verslag Omtrent de Verdere Voorbereiding Eener Hervorming Van Het Bestuurs wezen in Nederlandsch-Indie-Bijlage IIA. Batavia: Landruikkerij. 1914.

Volkstelling 1930, Voorloopige Uitkomsten I Gedeelte Java en Madoera. Batavia: Departement Van Landbouw, Nijverheid, En Handel. Landrukkerij, 1931.

Vollenhoven, C. Van. *Het Adatrecht Van Nederland Indie* . Leiden. 1918.

B. Surat Kabar

Algemeen Handelsblad, Onze Oot. Residen Bencamingen. 21 Juli 1925.

Algemeen Handelsblad, Korban Banjir Banyumas. 23 Februari 1927.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indië, Provincialen Mutaties. 18 Juli 1931.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch-Indië, Mutatie. 19 Mei 1934.

Algemeen Handelsblad, Regenten Conferentie. 26 Juli 1935.

Algemeen Handelsblad, Opheffing van Regentschappen. Ontwerpen voor Karanganyar, Batang en Poerwokerto. Bij den Volksraad Ingediend. 11 September 1935.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch-Indië, Mutatie Provincialen. 14 Desember 1935.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch-Indië, Banjoemas Splitsing. 26 Maret 1936.

Het nieuws van den dag voor Nederlandsche Indie, Verdwenen Regentschappen. 1 November 1936.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch Indië, Opheffing van Regentschappen. Ontwerpen voor Karanganyar, Batang en Poerwokerto. Bij den Volksraad ingediend. 15 April 1937.

Algemeen handelsblad voor Nederlandsch-Indië, Mutaties. 26 April 1937.

Algemeen Handelsblad voor Nederlandsch-Indië, Mutatie van Salatiga (Ambarawa). 2 Juli 1937.

Avondpost, Regentschap Banjoemas Opgeheven. 13 Januari 1935.

Bataviaasche Handelsblad, Pemukulan Warga . Batavia. 1908

- Bataviaasche Handelsblad, Penatoes van Sukaradja Kulon* . Batavia. 1915
- Bataviaasche Nieuwsblad, In Purwokerto Komst een Huis*. 8 April 1936.
- Bataviaasch Nieuwsblad, De Onnoodige Residentswoning*. 14 Agustus 1936.
- De Indische Courant, Laatste berichten. Residents-mutaties*. 11 Juli 1931.
- De Indische Courant. Intimidasi untuk Kepala Desa*. Surabaya. 1934.
- De Indische courant, Bestuur Hervorming Op Java*. 31 Maret 1934.
- De Indische Courant, Mutasi Regenten*, 02 Januari 1936.
- De Indische Courant, De Resident-woning Poerwokerto*. 3 Juli 1936
- De Locomotief. Mutatie Provincialen*. 17 april 1930.
- De Locomotief, Openbare Vergadering van den Regentschapraad*. 28 April 1930.
- De Locomotief. Noordkust: Mutaties Regentschapraad van Tegal*. 20 Desember 1932.
- De Locomotief, Semarang Omgeving Personalia te Kendal*. 21 April 1933.
- De Locomotief, Regentshap Samenvoeging van Banjoemas en Poerwokerto*. 2 Maret 1935.
- De Locomotief, Samenvoeging Gewestelijke Bestuur*. 22 Januari 1936.
- De Locomotief. Hak atas gelar dewan , keputusan pemerintah*. Semarang. 1936
- De Nederlander, De Indische C. S. P. Bestaat 20 Jaar*. 21 Oktober 1937.
- De Telegraaf, Intellectueele Javanen Colonisatie*. 25 Desember 1934.
- Haagsche Courant, Perjalanan Mr. J. Hardeman ke Hindia Belanda* . 24 Mei 1934.
- Het Nieuws van Het Den Dag voor Nederlands Indie, Administratieve Dients* . 18 Agustus 1934.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië, Commissie Voor Inlandsche Welvaart*. 14 Agustus 1934.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsche Indie, De Achteruitgang van Banjoemas*. 2 Maret 1935.
- Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch Indië, Oe Volksraads-Verkiezingen. Oetoyo door een Fout Gewipt?*. 12 Januari 1935.

Het Nieuws van Den Dag voor Nederlandsch-Indië, Een Residentswoning van f 60 000. 5 Agustus 1936.

Het Nieuws van Den Dag voor Nederlandsch-Indië, Keberatan Penggabungan Wilayah. 13 Agustus 1936.

Het Nieuws van Den Dag voor Nederlandsch-Indie, P.T.T. Dienst. 13 Oktober 1937.

Het Vaderland, Inlandsche Bestuur van Banjoemas. 30 Januari 1926.

Het Vaderland. Konflik Lahan. 1926.

Het Vaderland, De Desa Banjoemas.. 2 Februari 1935.

Nieuwe Venlosche Courant, Burgerlijke Stand. 17 Februari 1930.

Soerabaijisch Handelsblad, RAA Koesoemo Oetoyo. 24 Juli 1934.

Sorabaija Handelsblads, Regentchap Samenvoeging. 29 Juni 1935.

Soerabaijisch Handelsblad, Pro En Contra. Samenvoeging en Verschuiving. 4 April 1935.

Soerabaijisch Handelsblad. Samenvoeging van Regentschap. Surabaya. 1935

Soerabaijisch Handelsblad, Samenvoeging van Regentschap Raad. 15 April 1937.

C. Buku

Alfian. 1989. *Politik Kaum Modernis: Perlawanan Kaum Muhammadiyah Terhadap Kolonialisme Belanda.* Yogyakarta: UGM Press.

Aqib Suminto. 1985. *Politik Islam Hindia Belanda.* Jakarta: LP3ES.

Bambang Purwanto. 2019. *Praktik Kewarganegaraan di Indonesia: Dalam Perspektif Historiografis.* Yogyakarta: Ombak.

Bhabha, Homi K. 2004. *The Location of Culture.* London: Routledge.

Benda, J. Harry 1980. *Bulan Sabit dan Matahari Terbit.* Jakarta: Pustaka Jaya, 1980)

Boomgard, Peter. 2004. *Anak Jajahan Belanda: Sejarah Sosial dan Ekonomi Jawa 1795-1880.* Jakarta: KITLV.

- Budiono Herusatoto. 2008. *Banyumas: Sejarah, Watak Bahasa, dan Watak*. (Yogyakarta: LKiS, 2008)
- Burke, Peter (Ed. Kedua). 2005. *Sejarah dan Teori Sosial*. Jakarta: Pustaka Obor.
- Colombijn, Freek. 2014. *Undser Construction _ The Politics of Urban Space and Housing During the Decolonization of Indonesia*. Leiden: Brill.
- Day, Clive (Sec. Edition). 1972. *The Policy and Administration of the Dutch in Java*. London: Oxford University Press.
- Dick, H.W. 2002. *The Emergence of a National Economy_ an Economic History of Indonesia*. Honolulu: University of Hawaii Press.
- Furnivall, J.S. 2009. *Hindia Belanda: Studi Tentang ekonomi Majemuk*. Jakarta: Freedom Institue.
- Gooszen, Hans. 1999. *A Demographic History of the Indonesia Archipelago 1880 - 1942*. Leiden: KITLV Press
- Gottschalk, Louis (ed. Indonesia). 1985. *Mengerti Sejarah*. Jakarta: UI Press.
- Handinoto. 2010. *Arsitektur dan Kota-Kota di Jawa Pada Masa Kolonial*. Yogyakarta, Graha Ilmu.
- Handinoto, 2015. *Perkembangan Kota Kota Di Jawa Abad XVIII Sampai Pertengahan Abad XX: Dipandang Dari Sudut Bentuk dan Struktur Kotanya*. Yogyakarta: Ombak.
- Hooft Graafland, J.P. 1890. *Het Gewestelijke Bestuur: Als Uitvoerder vanden Wil van Centraal Gezag*. Utrecht: Lentz & De Haan.
- Jacoby; Henry D & Eveline Kanes, Eveline. 1976. *The Bureaucratization of the World*. University of California Press, Berkeley.
- Joko Suryo, Dkk. 1996. *Di Bawah Asap Pabrik Gula*. Yogyakarta: Akatiga UGM Press.
- Khairul Muluk. (2005). *Peta Konsep Desentralisasi & Pemerintahan Daerah*. Surabaya: ITS Press.
- Keller, S. (1963). *Beyond the Ruling Class - Strategic Elites in Modern Society* . New York: Random House.
- Kuntowijoyo. 1994. *Demokrasi dan Budaya Demokrasi*. Yogyakarta: Bentang Budaya.
- Kuntowijoyo. 2005. *Pengantar Ilmu Sejarah* . Yogyakarta: Bentang.

- Kuntowijoyo. 2016. *Raja Priyayi dan Kawula: Surakarta 1900-1905*. Yogyakarta: Penerbit Ombak.
- Latif., Y. (2012). *Intelegensia Muslim dan Kuasa*. Jakarta: Democracy Project.
- Loomba, Ania. 2005. *Kolonialisme dan Poskolonialisme*. Semarang: Routledge.
- Mely G. Tan 1979- *Golongan Etnis Tionghoa Di Indonesia: Suatu Masalah Pembinaan Kesatuan Bangsa*. Jakarta: PT Gramedia.
- Miriam Budiardjo dkk. 1984. *Aneka Pemikiran tentang Kuasa dan Wibawa*. Jakarta: Sinar Agape Press.
- Mumford, Lewis. 1970. *The Culture of Cities*. London: Harvest HJB Book.
- Nassirun Purwokartun. 2023. *Babad Banyumas Mertadiredjan*. Banyumas: Bale Pustaka Cahaya.
- Pieters, J.M. . 1932. *De Zoogenaamde Ontvoogding van Het Inlandsch Bestuur*. Leiden: Reijk Universiteit.
- Pronk, L. 1929. *De Bestuursreorganisatie-Mullemeister op Java en Madoera en Haar Beteekenis voor het Heden*. Leiden: Dubbeldeman.
- Purnawan Basundoro. 2019. *Arkeologi Transportasi: Perspektif Ekonomi dan kewilayahan keresidenan Banyumas 1830-1940*. Surabaya: Penerbitan Airlangga Press.
- Rajaram, Prem Kumar. Dkk.. *_Ruling The Margin: Colonial Power and Administrative Rule in the Past ad Present*. New York & London: Routledge.
- Resink, G.J., 1986. *Raja Dan Kerajaan Yang Merdeka di Indonesia*. Jakarta: Djambatan.
- Resink, G.J., 2022- *Bukan 350 Tahun Di Jajah*. Depok: Ombak.
- Retno Winarni, 2009. *Cina Pesisir: Jaringan Bisnis Orang-Orang Cina*. Denpasar: Pustaka Larasan.
- Rosenberg, Hans. 1966. *Bureaucracy Aristocracy and Autocracy*. USA: Beacon Press.
- Rothermund, Dietmar. 2008. *Great Depression: Depresi Besar ekonomi Amerika 1929-1939 dan Dampaknya Terhadap Kehancuran Ekonomi Dunia*. Yogyakarta: Imperium.
- S. Nasution (ed. 3). 2011. *Sejarah Pendidikan Indonesia*. Jakarta: Bumi Aksara.

- Samudra Wibawa. 2001. *Negara-negara di Nusantara: Dari Negara Kota hingga Negara Bangsa_dari Modernisasi hingga Reformasi Pemerintahan*. Yogyakarta: UGM Press.
- Sartono Kartodijono dkk. 2021. *Perkembangan Peradaban Priyayi* (Yogyakarta: Penerbit Ombak,
- Soetanto Wignjosebroto. 2004. *Desentralisasi Dalam Tata Pemerintahan Kolonial Belanda*. Malang: Bayumedia.
- Stroomberg, J. 2018. *Hindia Belanda 1930*. IRCiSoD.
- Sumarsaid Murtono. 1985. *Negara dan Usaha Bina-Negara di Jawa Masa Lampau*. Jakarta: Buku Obor.
- Sutherland, Heather. 1979. *The Making of a Bureaucratic Elite. The Colonial Transformation of Javanese Priyayi*. Canberra: ANU.
- Sutherland, Heather. 1921. *Politik Dinasti Keluarga Elit Jawa Abad XV-XX*. Depok: Komunitas Bambu.
- Van Den Berg, L.W.C. 1901. *Liet Inlandsche Gemeentewezen op Java en Madoera*. Gravenhage: Martinus Nijhoff.
- Van Niel, Robert. 1960. *The Emergence of the Modern Indonesian elite. – Netherlands: Quadrangel Book*.
- Wal, Van Der. 1977. *Pendidikan Kenangan Pangreh Praja Belanda 1920-1942*. Jakarta: Djambatan.
- Wal, Van Der. 1977. *Pendidikan di Indonesia 1900-1940: Kebijakan Pendidikan Di Hindia Belanda*. Jakarta: Departemen Pendidikan dan Kebudayaan
- Weber, Max. 1966. *The City*. New York: Free Press, A Division Of Macmillan Publishing Co., Inc.
- Weber, Max. 1978. *Economy and Society*. California: University California Press.
- Wibawa, Samudra. 2001. *Negara-negara di Nusantara: Dari Negara Kota hingga Negara Bangsa_dari Modernisasi hingga Reformasi Adminstrasi* Yogyakarta: UGM Press.
- Widjojo Nitisastro 1970. *Population Trends in Indonesia*. USA: Cornell University.
- Yustina, Dkk. 2016. *Sejarah Perkembangan Ekonomi dan Kebudayaan di Banyumas Masa Gandasubrata Tahun 1913-1942*. Yogyakarta: Balai Pelestarian Nilai Budaya.

D. Tugas Akhir, Tesis, Disertasi, Artikel, Dan Terbitan Berkala

- Bayu Tanoyo & Arum Sari. 2022. Banjir Banyumas dalam Arsip Memori Van Overgave. *Journal of Civil Engineering and Vocation Education*, Volume 9 No. 2.
- Bealey, Frank. 1996. Democratic Elitism and the Autonomy of Elites. *International Political Science Review / Revue internationale de science politique*. Vol. 17, No. 3, pp. 319-331. Sage Publications, Ltd.
- Benda, J Harry. 1965. Political Elites in Colonial Southeast Asia: An Historical Analysis. *Comparative Studies in Society and History*, Vol. 7, No. 3 Cambridge University Press.
- Darsiti Soeratman, 1989. Kehidupan Dunia Kraton Surakarta 1830-1939. *Disertasi*. Yogyakarta, Universitas Gadjah Mada.
- Dahlström, Carl, et.,al. 2012. The Merit of Meritocratization: Politics, Bureaucracy, and the Institutional Deterrents of Corruption. *Political Research Quarterly*, Vol. 65, No. 3. pp. 656-668.
- Dina Kurniarini. 1999. Sejarah Epidemi di Banyumas 1870-1940. Tesis Tidak Diterbitkan. Yogyakarta, UGM.
- Diska Meizi, Dkk. 2017. Krisis Ekonomi di Banyumas 1930-1935 Sampai Perpindahan Pusat Pemerintahan dari Banyumas ke Purwokerto Tahun 1937. *Journal of Indonesian History*. vol 06, No. 1. Semarang: Universitas Negeri Semarang.
- Efendi Wahyono. 2009. Desentralisasi dan Otonomi Daerah di Jawa Pada Masa Pemerintahan Hindia Belanda: Perubahan Pemerintahan Daerah Berdasarkan Bestuurshervormingswet 1922. *Disertasi tidak diterbitkan*. Jakarta: Universitas Indonesia.
- Eisenstandt, 1959. Bureaucracy, Bureaucratization, and Debureaucratization., *Administrative Science Quarterly*, Vol. 4, No. 3 pp. 302 320 Sage Publications, Cornell University.
- Ritzer, George. 1975. Professionalization, Bureaucratization and Rationalization: The Views of Max Weber. *Social Forces* , Vol. 53, No. 4. Oxford University Press
- Harto Juwono. 2023. Dari Petugas Pertahanan Menjadi Kepala Pemerintahan: Kontrolir Di Hindia Belanda Abad 19. *Mozaik: Kajian Ilmu Sejarah*. Vol. 14. No. 2. Yogyakarta: Universitas Negeri Yogyakarta

- Latif Imam Prabowo. (2025). Reorganisasi Pemerintahan Mullemeister di Banyumas, 1900-1936: Hilangnya Desa Adat Penatusan. *HISTORIA: Jurnal Pendidik dan Peneliti Sejarah*, Vol. 8, no. 2, 171-184. UPI: Bandung.
- M. Masrudin Firdiansyah. 2024. Hegemoni Pendidikan Kolonial dan Munculnya Amtenaar Bumiputra di Jawa 1900-1932. *Historia: Jurnal Pendidik dan Peneliti Sejarah*. Vol. 7. No. 2. UPI: Bandung
- Meyer, Marshal W. 1979. Debureaucratization?. *Social Science Quarterly*, Vol. 60, No. 1.
- Mizruchi, Mark S. 2017. The Power Elite" in historical context: a reevaluation of Mills's thesis, then and now". *Theory and Society*, Vol. 46, No. 2. pp. 95-116. Springer Nature
- Panayotakis, Costas. 2014. Capitalism, Meritocracy, and Social Stratification: A Radical Reformulation of the Davis Moore Thesis. *The American Journal of Economics and Sociology*, Vol. 73, No. 1 pp. 126-150
- Peter, B. Guy. 1981. The Problem of Bureaucratic Government. *The Journal of Politics* , Vol. 43, No. 1. The University of Chicago Press. pp. 56-82
- Purnawan Basundoro, 2018. Dinamika Pengangkutan Banyumas Pada Era Modernisasi Transportasi Pada Awal Abad Ke 20. *Jurnal Humaniora Yogyakarta*.
- Sartono Kartodirdjo, 1974. Bureaucracy and Aristocracy: The Indonesian Experience in the XIX th Century. *Archipel*, volume 7. pp. 159. Paris: Creative Coomon.
- Sartori, Giovanni. 1978. Anti-Elitism Revisited. *Government and Opposition* , Vol. 13, No. 1. pp. 58-80. Cambridge University Press.
- Soekesi Soemoatmodisoemo, 1985. Gaya Hidup Bupati Pasisiran Pada Akhir abad 19 Sampai Permulaan Abad 20. *Tesis*. Yogyakarta, Universitas Gadjah Mada.
- Sugeng Priyadi, 2003. Beberapa Karakter Orang Banyumas. *Jurnal Bahasa dan Seni* vol 09, No. 1. Purwokerto: Universitas Muhammadiyah Purwokerto.
- Sugeng Priyadi, 2008. Sejarah Kota Purwokerto. *Jurnal Penelitian Humaniora* No. 1. Purwokerto: Universitas Muhammadiyah Purwokerto.
- Sugeng Priyadi 2018, "Banyumas 1571-1937. *Jurnal Paramita*, vol 28, No. 1. Purwokerto: Universitas Muhammadiyah Purwokerto.

Sutherland, Heather. 1975. The Priyayi. *Indonesia* , No. 19. Cornell University Press; Southeast Asia Program Publications at Cornell University. pp. 57-77

Teti Hestiliani. 2019. Desentralisatie Wet Van Nederlands Indies 1903. *Jurnal Istorica*, vol 15. No. 2, Yogyakarta.

Trow, Martin. 2016. Higher Education and Its Growth. *The Crisis of Clark Kerr's California Idea of Higher Education* (Book Chapter). University of California Press.

Yosef, R. Bar and Schild, E.O. 1966. Pressures and Defenses in Bureaucratic Roles. *American Journal of Sociology* , Vol. 71, No. 6 (May, 1966), pp. 665 673.

E. Internet

[Algemeene Middelbare School \(AMS\), SMA Hindia Belanda](#). Diakses pada tanggal 3 oktober 2025

[Beroperasi Sejak Tahun 1910, SD Kristen Sokaraja Masih Tetap Eksis | PojokNulis](#). Diakses Pada tanggal 3 September 2025.

<https://www.banjoemas.com/2023/05/raden-tumenggung-aria-adipati-sudjiman.html> .Diakses pada 19 November 2025, pukul 15.57

<https://tirto.id/mindere-welvaart-commissie-basa-basi-belanda-sejahterakan-pribumi-f4jX> . Diakses pada 21 November 2025, pukul 14.39 WIB.

<https://jaringansantri.com/koesoemo-oetoyo-tokoh-pergerakan-nasional-dari-kutoarjo/> . Diakses pada Jumat, 21 November 2025, pukul 16.36 WIB.

[NMVW-collectie](#). Diakses pada tanggal 21 November 2025.